

Opgave 2 Defensiesamenwerking in Europa

11 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een uitleg dat de PESCO door samenwerking tot stand komt, met een toepassing van het kernconcept samenwerking en daarvan een voorbeeld uit tekst 3 1
- een uitleg dat de PESCO bijdraagt aan het doel van de EU om economische voorspoed te bevorderen / het doel van de EU om oorlog tussen landen te voorkomen 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- De Europese leden van de EU die de PESCO hebben ondertekend stemmen hun handelen op elkaar af, met investeringen in nieuwe militaire technologie (r. 51-55) 1
- Met het bevorderen van investeringen kan de PESCO bijdragen bij aan werkgelegenheid en economische groei en daarmee aan het doel van de EU om economische voorspoed te bevorderen 1

of

- De leden van de EU die de PESCO hebben ondertekend stemmen hun handelen op elkaar af, met investeringen in operaties, missies en materieel van defensie (r. 24-32), voor een gemeenschappelijk doel, tegenwicht bieden aan bijvoorbeeld de Amerikanen (r. 40-43) en dreiging uit Rusland (r. 9) 1
- Met het bevorderen van samenwerken tussen EU-landen draagt de PESCO indirect bij aan het doel van de EU om onderling oorlog te voorkomen 1

12 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een voorbeeld uit tekst 3 van internationalisering van militaire macht 1
- een uitleg dat het gekozen voorbeeld de autonomie en macht van staten aantast, met een toepassing van het kernconcept macht 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een voorbeeld van internationalisering van militaire macht uit tekst 3 is deelneming van EU-lidstaten aan Europese capaciteitsprojecten en EU-missies en operaties (r. 27-29) 1
- Deelneming aan Europese capaciteitsprojecten en EU-missies en operaties beperkt het vermogen van lidstaten om onafhankelijk van de EU militaire hulpbronnen in te zetten voor missies en operaties, dus tast deze deelneming de autonomie en macht van staten aan 1

Vraag	Antwoord	Scores
13	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • een reden voor het instellen van de PESCO, die past bij de liberale theorieën <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • een verklaring voor het instellen van de PESCO, met gebruik van een kenmerk van liberale theorieën en een voorbeeld uit tekst 3 waaruit het gekozen kenmerk blijkt <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het instellen van de PESCO is van belang om gezamenlijk te kunnen optreden tegen dreigingen <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • Volgens de liberale theorieën is samenwerking in het gezamenlijk belang van alle lidstaten, omdat zij op elkaar aangewezen zijn. De lidstaten zijn namelijk wederzijds afhankelijk door dreiging vanuit Rusland, geweld uit het Midden-Oosten en grote migratiebewegingen in Afrika (r. 9-11) 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
14	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat in figuur 1 gedrag van 'free riders' te herkennen is • informatie uit figuur 1 over de militaire uitgaven van NAVO-lidstaten waaruit gedrag van 'free riders' blijkt <p>voorbeeld van juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Het gedrag van 'free riders' houdt het rationale gedrag in van actoren om inspanningen die nodig zijn voor een collectief doel door anderen te laten verrichten. Zo is het voor de verschillende NAVO-lidstaten rationeel om de eigen inspanningen die nodig zijn voor collectieve militaire veiligheid zo veel mogelijk te laten verrichten door de andere lidstaten. In de militaire uitgaven van het merendeel van de lidstaten is dit gedrag van 'free riders' te herkennen • Uit figuur 1 is af te lezen dat het merendeel van de lidstaten minder uitgeeft aan defensie dan de afgesproken NAVO-richtlijn van 2%. Deze leden laten de inspanningen voor collectieve militaire veiligheid voor een deel over aan anderen, met name de VS. De uitgaven van de VS zijn 3,6% van het BNP 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
15	<p>maximumscore 3</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • een hypothese over de groei van militaire uitgaven van NAVO-lidstaten die aan Rusland grenzen, die te toetsen is met figuur 1 • een onafhankelijke en afhankelijke variabele • het toetsen van de hypothese met gegevens in figuur 1 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Van de NAVO-lidstaten die aan Rusland grenzen verhogen relatief meer lidstaten hun militaire budgetten dan van lidstaten die niet aan Rusland grenzen • Het wel of niet aan Rusland grenzen is de onafhankelijke variabele. En de groei van militaire uitgaven is de afhankelijke variabele • Uit figuur 1 is af te lezen dat van de vier aan Rusland grenzende NAVO-lidstaten de militaire uitgaven van drie lidstaten stijgen: Polen, Estland en Litouwen. Van de niet-aangrenzende lidstaten in figuur 1 stijgen alleen van Noorwegen en Luxemburg de militaire uitgaven. De gegevens in figuur 1 bevestigen dus de hypothese 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>
16	<p>maximumscore 2</p> <p>een juist antwoord bevat:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de PESCO een politieke machtsbron is, met een toepassing van het begrip politieke machtsbron <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • een uitleg dat de PESCO als politieke machtsbron verschillend wordt gewaardeerd, met daarvan een voorbeeld uit tekst 3 en een voorbeeld uit tekst 4 <p>voorbeeld van een juist antwoord:</p> <p>a</p> <ul style="list-style-type: none"> • De PESCO is een politieke machtsbron van de deelnemende EU-lidstaten. De PESCO is een middel tot het legitiem uitoefenen van dwang om elkaar aan de gemaakte afspraken te houden <p>b</p> <ul style="list-style-type: none"> • In tekst 3 staat dat de verplichtingen die de deelnemende lidstaten met de PESCO aangaan niet vrijblijvend zijn, maar juridisch bindend (r. 61-62), terwijl in tekst 4 staat dat de PESCO de lidstaat Ierland nergens toe verplicht (r. 11-12). In tekst 3 en tekst 4 wordt deze politieke machtsbron dus verschillend gewaardeerd 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- soevereiniteit als reden voor het sluiten van een diplomatiek compromis, met een toepassing van het begrip soevereiniteit 1
- een uitleg dat het hechten aan soevereiniteit een reden kan zijn voor het sluiten van een diplomatiek compromis, met een voorbeeld uit tekst 4 van soevereiniteit 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Een reden voor het sluiten van een diplomatiek compromis kan zijn dat EU-lidstaten niet ondergeschikt willen zijn aan elkaars gezag 1
- Met het diplomatieke compromis kunnen de EU-lidstaten elkaar namelijk niet dwingen te voldoen aan zware toetredingseisen (r. 23-24). Het hechten van de EU-lidstaten aan soevereiniteit kan dus een reden zijn voor het sluiten van dit compromis 1

18 maximumscore 2

een juist antwoord bevat:

- een uitleg van het diplomatiek compromis voor de PESCO vanuit het rationele actor-paradigma, met een kenmerk van het rationele actor-paradigma 1
- informatie uit tekst 4 waaruit een toepassing van het gekozen kenmerk blijkt 1

voorbeeld van een juist antwoord:

- Vanuit het rationele actor-paradigma kan het diplomatiek compromis beschreven worden als een resultaat van de rationele afweging die EU-lidstaten maken door de kosten en baten van deelname tegen elkaar af te wegen 1
- Met het diplomatiek compromis zijn er boterzachte toetredingseisen voor de PESCO gekomen (r. 23-24), zodat de EU-lidstaten zo min mogelijk verplichtingen hoeven na te komen, en alle EU-lidstaten mee mogen doen (r. 22). De kosten van verplichtingen bij deelname aan de PESCO zijn dus lager dan de baten van het profiteren van een Europese defensie 1